

Mottagare Kulturdepartementet
Dnr Ku2017/01534/DISK

Nästa steg? Förslag för en stärkt minoritetspolitik (SOU 2017:60)

Sammanfattning

Region Norrbotten välkomnar en översyn av minoritetspolitiken i Sverige och delar i stort uppfattningen som utredningen *Nästa steg? Förslag för en stärkt minoritetspolitik* presenterar. Region Norrbotten är förvaltningsområde för meänkieli, samiska och finska och har varit med om att genomföra minoritetspolitiken från dess början. Språkrevitalisering och ungas delaktighet samt principen om egenmakt är viktiga delar i regionens arbete. Region Norrbotten ser positivt på att hälso- och sjukvårdens uppdrag förtydligas, men förespråkar inte en ändring i patientlagen och hälso- och sjukvårdslagen. På kulturområdet ser regionen positivt på att fler myndigheter får specifika uppdrag kring nationella minoriteter och urfolket samer, samt att regeringen ska arbeta för en etablering av språkcentrum för finska och meänkieli.

Regionen lämnar nedan sina synpunkter på utredningens innehåll.

4.2.2 En stärkt medvetenhet om minoritetspolitiken

Region Norrbotten arbetar redan aktivt med mål och riktlinjer inom det minoritetspolitiska arbetet. Dessa följs upp på samråd med de nationella minoriteterna. Regionen ser dock behov av skarpare skrivningar kring mål och riktlinjer för att arbetssättet ska etableras i hela landet.

4.2.3 En tydligare informationsskyldighet

Region Norrbotten delar uppfattningen om att bestämmelserna kring informationsskyldigheten har varit otydlig. Regionen har haft möjlighet att anpassa sig till lokala förhållanden och prioritera de områden där regionen ansett att minoritetspolitiken har fått störst genomslag.

9.3.1 Nationella minoriteters rättigheter behöver stärkas inom hälso- och sjukvård

Region Norrbotten välkomnar ett tydligare uppdrag för hälso- och sjukvården. Regionen delar Socialstyrelsens bedömning i *Handbok för vårdgivare, chefer och personal*, att minoritetslagen i vissa delar inte är tillämplig i hälso- och sjukvård. Att tillgodose behovet av personal som behärskar minoritetsspråk inom hela hälso- och sjukvården är inte realistiskt. Fokus för regionen är i första hand att säkerställa kompetensförsörjning av läkare och annan vårdpersonal för alla patienter. Målen för hälso- och sjukvården och kraven på individuellt anpassad information omfattar dessutom alla patientgrupper. Vid behov erbjuder regionen tolkmöjligheter.

Vad gäller kunskapskrav i examensbeskrivningen för läkare och sjuksköterskor så tillstyrker Region Norrbotten förslaget. Regionen vill även se att ett intersektionellt perspektiv tillämpas för att undvika att flera former av förtryck kan drabba en och samma person och därmed personens hälsa.

Region Norrbotten saknar ett integrerat barnrättsperspektiv i utredningens kunskapsdel. I och med att barnkonventionen blir lag i januari 2020 bör utredningen tydligare beakta barn som rättighetsbärare.

9.3.2 Ett centrum för samisk hälsa kan bidra till forskning och metodutveckling

Region Norrbotten har tillsammans med Västerbottens Läns Landsting och Region Jämtland Härjedalen, Sametinget och samiska organisationer initierat arbetet för att ta fram ett kunskapscentrum för samisk hälsa. Regionen vill arbeta för att förbättra tillgången till hälso- och sjukvård som tar hänsyn till samers språk och kultur och ser behovet av att etablera ett centrum för samisk hälsa med stöd från regeringen. Region Norrbotten välkomnar stödet från utredningen i det arbetet. Regionen anser att arbetet med samisk hälsa kan fungera som mall för hur man kan arbeta med övriga nationella minoriteters hälsa.

10.2.2 Språkcentrum eller liknande insatser bör övervägas även för det andra minoritetsspråken

Region Norrbotten stödjer sedan tidigare Svenska Tornedalingarna Riksförbund- Tornionlaaksolaiset och Sverigefinländarnas delegations initiativ att bygga upp språkcentrum, liknande Samiskt språkcentrum, för meänkieli och finska. Regionen vill lyfta fram lokal förankring och ett inkluderande arbetsätt som viktiga principer i ett framtida arbete med fler språkcentrum. Regionen ställer sig positiva till att Institutet för språk och folkminnen får i uppdrag att utreda formerna för att inrätta språkcentrum för meänkieli och finska. Regionen ser språkcentrum som ytterst viktiga i revitaliseringen av finska och meänkieli i Sverige och ser gärna att ett sådant språkcentrum etableras i kärnområdet för de aktuella språken. När det gäller meänkieli delar regionen utredarens uppfattning att alla varieteter gällande meänkieli bör beaktas i ett revitaliseringsarbete. Regionen anser att liknande insatser behöver göras även för jiddisch och romani chib.

11.4.4 Vikten av förebilder och synlighet inom kulturen

I arbetet med Norrbottens kulturplan 2018-2021 ser regionen ett ökat intresse för, främst unga, kulturskapare att ta sig an identitets- och minoritetsfrågorna i sitt skapande. Dessa kulturskapare är en prioriterad målgrupp i kulturplanen vilka tros bidra till att stärka medborgarna i länet. I det arbetet behövs hjälp och stöttning från andra kulturorganisationer och regionen ser positivt på att intresset för nationella minoriteters och det samiska folkets kultur ökar bland landets kulturinstitutioner. Region välkomnar därför utredningens förslag att Riksantikvarieämbetet, Myndigheten för kulturanalys och

Statens historiska museer får tydliga uppdrag där nationella minoriteter och urfolket samer inkluderas i uppdragen.